Esitys pelastuslain muuttamiseksi HE 64/2018 vp

Kari Telaranta
Riskienhallintajaoston puheenjohtaja
Suomen palopäällystöliitto ry

Hallintovaliokunta 27.9.2018

Nuohouksen nykytilanteesta

- Nuohous on tällä hetkellä toteutettu valtakunnassa pirstaleisin ratkaisuin – toisaalla on käytössä piirinuohous, toisaalla nuohous on vapautettu
- Loppukäyttäjän kannalta tilanne on epäselvä
- Piirinuohouksen alueilla ongelmia ”villeistä nuohoojista”
- Nuohouksen järjestäminen koko valtakunnassa yhden, selkeän mallin mukaisesti on kannatettava kehityssuunta

Lakiesityksen mahdollisuudet

- Nuohoojien saatavuudessa haasteita myös alueilla, joissa piirinuohous
- Nuohous vapauttamalla on mahdollisuus saada markkinoille uusia toimijoita
  - Potentiaalia laadun, saatavuuden ja asiakkaan valinnanvapauden sekä oman vastuun korostamisen kannalta
- Nuohouksessa tehdyistä havainnoista ilmoitettaisiin myös asiakkaalle nykyistä täsmällisemmin, joka korostaa asiakkaan omaa roolia vikojen korjaamisessa
- Markkinan vapautuminen mahdollistaa itsesääntelymekanismien kehittämisen
- Lakiesitys auttaa selkeyttämään viranomaisen ja yksityisen toimijan välistä rajaa

Lakiesityksen uhkat

- Jos nuohouspalveluiden tarjoajia ei ole saatavilla, pelastuslaitoksella/maakunnalla ei ole keinoja korjata tilannetta
  - KKV:n alkuperäisen esityksen mukaan julkinen valta voisi toissijaisesti järjestää nuohouspalvelut
- Markkinoiden toimintaa vaikeaa ennustaa (palveluiden tosiasiallinen saatavuus ja hinnat)
- Saattaa laskea nuohouksen toteumaa ainakin alussa
- Saattaa johtaa nuohoojien tekemien vikailmoitusten määrän laskuun
- Nuohoojien tunnistettavuuteen liittyvien sääntelymekanismien puuttuessa nuohouksen ”varjolla” voidaan pyrkiä pääsemään asuntoihin kyseenalaisin tarkoitusperin
  - Ongelma olemassa jo nyt
- Nuohouksen toteutumisen valvonnan järjestäminen vaikeaa ja nuohoojilta saatava tieto rajautuu nuohousvikailmoituksiin

Yhteenveto

- Lakiesityksen hyötypotentiaali ylittää haittapotentiaalin
  - Tarve saada markkinoille lisää toimijoita
  - Laatuun panostavilla palveluntuottajilla mahdollisuus menestyä markkinoilla, jolla voi olla myös paloturvallisuutta edesauttava vaikutus
- Perustettavan seurantaryhmän merkitys on keskeinen
  - Tehtäviin tulisi sisältyä myös esitysten tekeminen sääntelyn kehittämiseksi
- Tarvittaessa tulisi löytyä valmius lisätä sääntelyä, mikäli markkinoiden itsesääntely osoittautuu tehottomaksi

Yksityiskohtaisia huomioita Rekisteritiedot

- Nuohousta koskevaa todistusta ei voitaisi tallettaa valvontarekisteriin
  - Todistus voidaan saada esimerkiksi asian selvittämisen yhteydessä
  - Kyseessä tällöin julkisuuslain mukainen viranomaisen asiakirja
  - Esityksessä jää epäselväksi nuohousta koskevien tietojen tallettaminen viranomaisessa ja sääntelyn suhde tiedonhallintaa koskevaan sääntelyyn
- Valvontarekisteriä ja tiedonhallintaa koskevat haasteet tullaan toivottavasti ratkaisemaan pelastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä
- Viittauksen poistamista nuohoustodistukseen valvontarekisteriä koskevan pykälän (93) kohdalla tulisi vielä harkita

Yksityiskohtaisia huomioita Pelastusviranomaisen toimivaltuudet

- Nykyisen ja ehdotetun sääntelyn puitteissa on epäselvää, voiko pelastusviranomainen määrätä tulisijan käytön keskeytettäväksi, jos nuohousta ei ole asianmukaisesti suoritettu
- Pelastusviranomaisen toimivaltuuksia ja hallintomenettelyä koskevat haasteet tullaan toivottavasti ratkaisemaan pelastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä
- Lakiesitys on kuitenkin johdonmukainen aiemman pelastusviranomaisen toimivaltasääntelyn kanssa